

Deelnemers aan de voorstelling 'Stil' van Lieke Benders in Oud-Geleen.

© ermino armino

Decor wordt hoofdpersoon

Wie de tijd neemt en enige stilte betracht, ziet en ervaart veel meer. Dat is de les die theatermaker Lieke Benders wil meegeven tijdens een theater-wandeling door Oud-Geleen. „Een dorp is niet alleen een hoop stenen.”

DOOR BENTI BANACH

GELEEN

Dertig mensen lopen door de Marcellienstraat in Oud-Geleen met een koptelefoon op. Op fluistertoon worden ze toegesproken: „Dit is een bijzondere plek met een lange geschiedenis. Hier stond waarschijnlijk een van de eerste nederzettingen van Nederland. Dat weet bijna niemand. Dit is authentiek en puur. Als het in Frankrijk had gelegen, was het overspoeld door toeristen.”

De groep begint aan een wandeling door Geleens meest pittoreske deel aan de hand van de stem en aanwijzingen van theatermaker Lieke Benders. Ze vertelt over de historie van de kerk en andere gebouwen. Maar Benders is geen VVV-gids en STIL. de Rondwandeling is geen toeristisch uitje.

Brouwerij

Als Oud-Geleen in Frankrijk had gelegen, was het overspoeld door toeristen.

THEATERMAKER LIEKE BENDERS

Langzaam ontspint zich een theaterstuk waarin Oud-Geleen van decor opklimt tot hoofdpersoon. Als de wandeling voorbij de kerk trekt, horen we over de witte boerderij van de familie Vroemen en de brouwerijen in de Jodenstraat.

Benders groeide op in Sittard, Geleen kende ze nauwelijks. „Ik was nooit in Oud-Geleen geweest, ik dacht: Wat mooi. Het is een dorpje in een stad.” Het rondje om de kerk is snel gemaakt. Maar dan geeft Benders een teken voor een tweede ronde. Deze keer blijven de deelnemers langer voor een gevel staan en horen ze de verhalen van de bewoners daarachter. „De poort stond altijd open, anders voelde moeder zich opgesloten. Vader was boer. Toen een man in een zeis viel en bloedde als een rund, pakte vader een gebedsboekje, legde hij zijn hand op de diepe wond en stopte het bloeden. Sindsdien kwam heel Geleen met zijn kwalen naar vader”, verhaalt dochter Dohmen van Jodenstraat 9.

Opnieuw heeft de groep een rondje afgelegd. Benders geeft een teken voor een derde rondje. Ditmaal hangen er portretten van de bewoners aan de gevel en krijgen de gebouwen letterlijk smoel. De boodschap ligt voor de hand: neem de tijd, tijd om te kijken en te luisteren, kijk langer, kijk vaker, neem geen genoegen met een eerste oppervlakkige indruk.

Stilstaan

„Ik wilde de muren laten spreken, laten zien dat een dorp niet alleen een hoop stenen is”, zegt Benders. De wandeling maakt deel uit van haar vierjarig project rond het thema stilstaan. „Ik wil aantonen dat je met stilstaan soms verder komt. Ik wil het imago van stilte opkrikken. Ik erger me aan mensen die ongenueanceerd meningen op tv uitkramen zonder na te denken.”

STIL. de Rondwandeling oogt eenvoudig maar heeft veel tijd gekost. „We hebben overal aangebeld. ‘Hallo, ik ben theatermaker, mogen we met u koffiedrinken?’ Je moet vertrouwen opbouwen en naar hun verhaal luisteren. Uiteindelijk begon iedereen mee te werken. Ik heb dat nog nooit zo sterk meegemaakt. Drie kwart van de bewoners heeft meegedaan.”

De wandeling eindigt met Oud-Geleens water en bier en een lied van Ben Erkens op de binnenplaats van de zusters Dohmen. De tijd lijkt hier stil te staan. Aan de muur hangt oud gereedschap, een zeis. Dé zeis? De anekdote blijkt niet te kloppen. Een andere dochter Dohmen heeft gezien hoe haar vader met gebed en handoplegging een paard genas dat in het prikkeldraad was blijven hangen.

Stil. de Rondwandeling is nog op 22 en 23 september om 13 en 15 uur.